

I N S Δ M

JOURNAL OF CONTEMPORARY MUSIC, ART AND TECHNOLOGY

Izložba *Self-Replication* Nele Hasanbegović
Zagreb, 23. 11 – 2. 12. 2023.

Marta Kiš

INSAM Journal of Contemporary Music, Art and Technology
No. 11, December 2023, pp. 152–155.

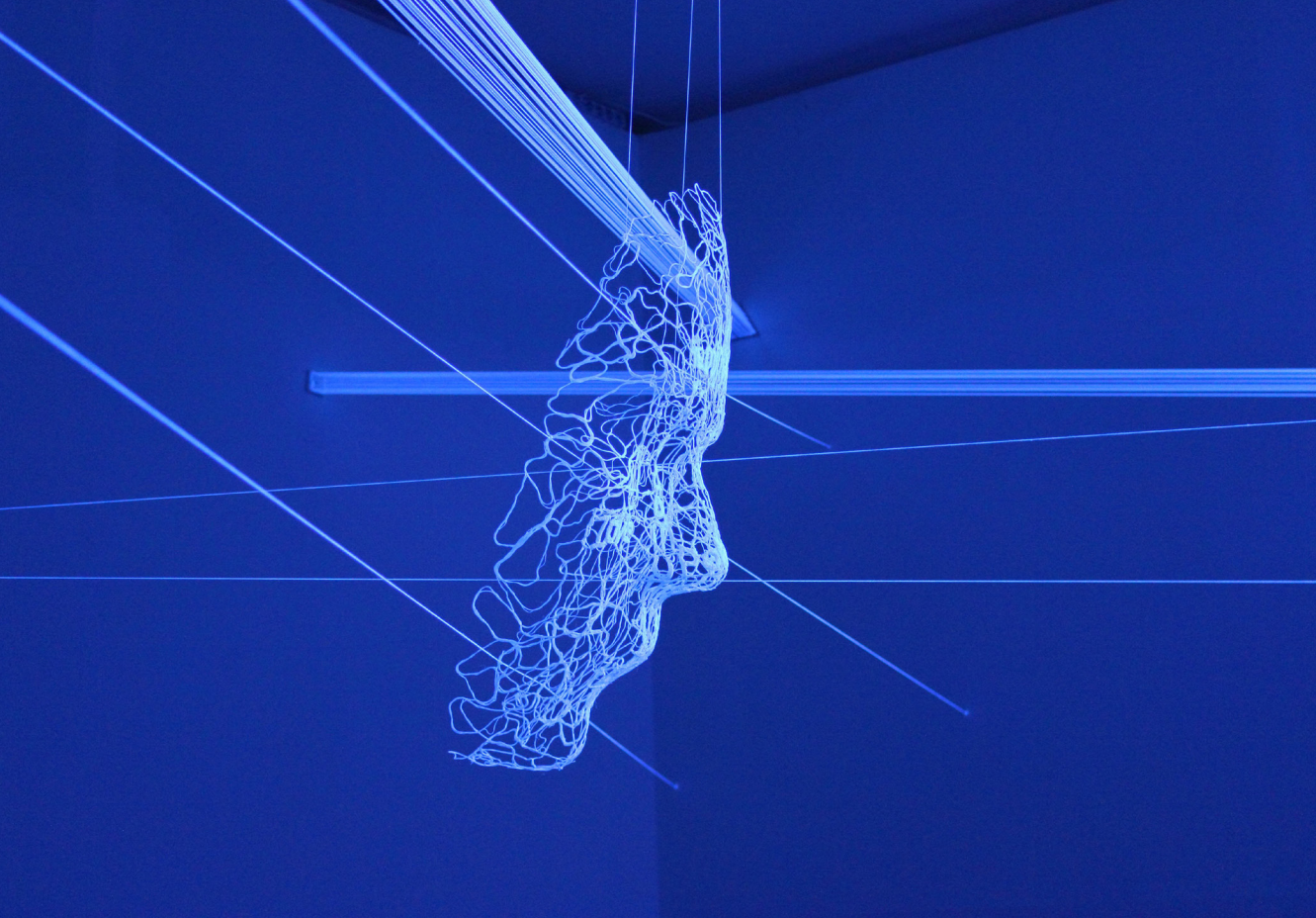
Marta Kiš

*Studentski centar, Sveučilište u Zagrebu
Zagreb, Hrvatska*

IZLOŽBA *SELF-REPLICATION* NELE HASANBEGOVIĆ Zagreb, 23. 11. – 2. 12. 2023.

Nela Hasanbegović, umjetnica čije bogatstvo djelovanja reflektira njezine interese neograničene medijem, nedavno je predstavila svoj rad u Zagrebu izložbom *Self-Replication* kao i popratnim razgovorom koji je uslijedio dan nakon otvorenja. U Galeriji SC u Zagrebu prvi put se predstavila 2009. godine na grupnoj izložbi *Am I That Name?* čije su autorice i kustosice bile na počecima svojih karijera, neke još i studentice. Od tada je prošlo gotovo petnaest godina, a Hasanbegović je ne samo izgradila značajnu umjetničku karijeru već se i ostvarila kao predavačica na Akademiji u Sarajevu, prenoseći svoje znanje novim generacijama umjetnika. Spomenimo i to kako je prostor Galerije SC u sklopi Studentskog centra u Zagrebu još od sedamdesetih godina prošlog stoljeća poznat upravo po prvim izložbama mlađih autora. Galerija još uvijek njeguje program poticanja autora koji tek dolaze na scenu, ujedno prezentirajući i recentan rad afirmiranih autora. Na ovaj način, povratak Nele Hasanbegović odražava koncept kontinuiranog praćenja autorskih glasova umjetničke scene regije.

Izložba *Self-Replication*, otvorena 23. studenog, sastojala se od instalacija prilagođenih prostoru i niza od pet portreta, izrađenih od bijelog konca. Umjetnica koncem plete dijelove vlastitog tijela, pažljivo razmišljajući o tkanju vlastitog identiteta, replicirajući se u fragilne, transparentne motive koji lebde u prostoru. Instalaciju povezuju razapete niti dovodeći u pitanje samodostatnost, ali i krhkost portreta. Svaki od autoportreta nosi ispisane pojmove temeljnih uvjete postojanja – atoma, energije, svjetlosti, evolucije i bivanja. Ovi portreti kontrapostirani su velikom, nadnaravnom portretu na kojem su naglašeni odabrani pojmovi društvenog određenja – sloboda, jednakost, ženstvenost, moć, ljubav i jedinstvo. Utkani pojmovi simbolično određuju ono što nas

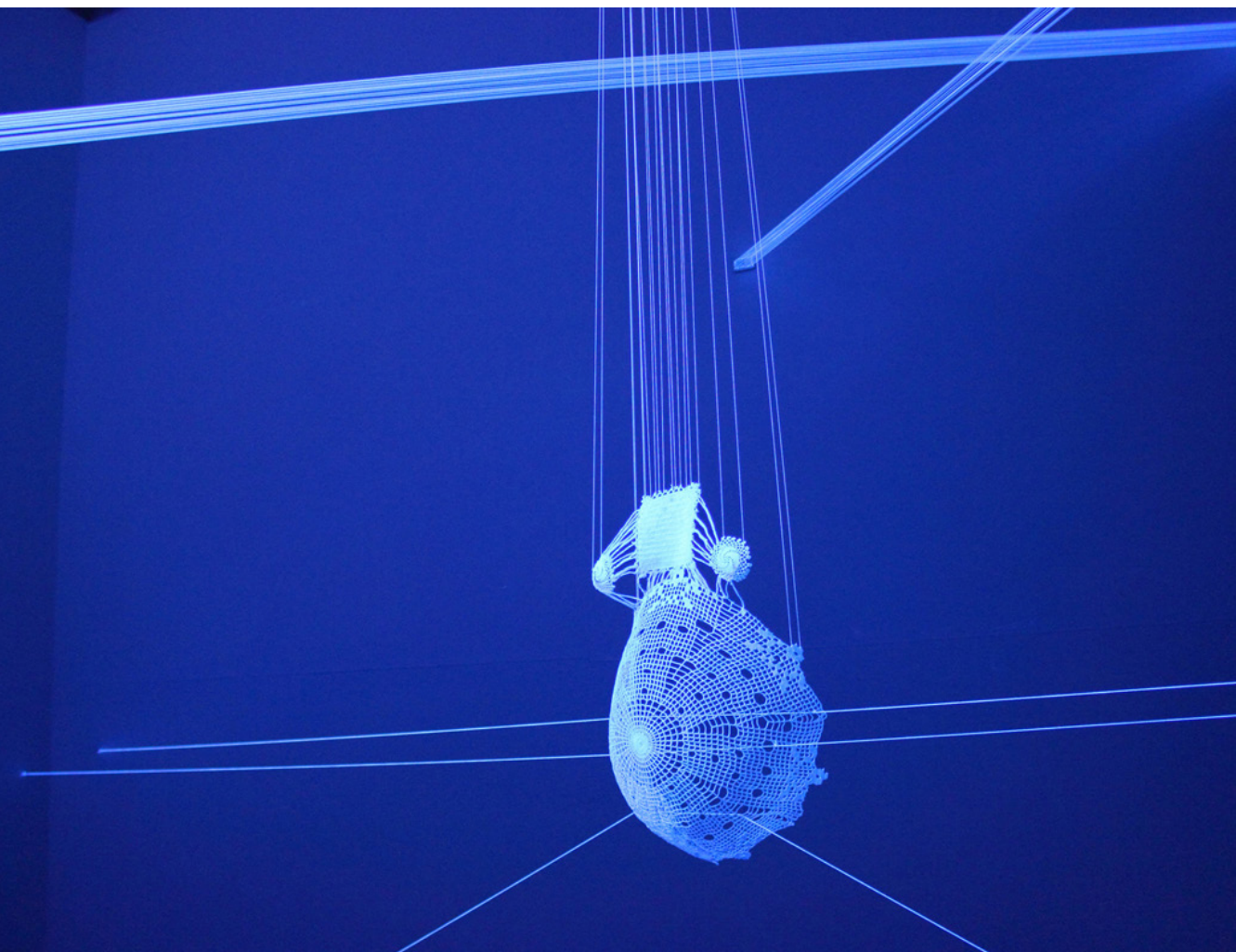
oblikuje i stvara, od bioloških zadatosti do društvenih odnosa i uloga koje autorica izdvaja kao bitne u svom umjetničkom, ali i životnom ostvarenju. Suočavajući ih u prostoru, potiče na introspekciju o onome što nas oblikuje, usko se nadovezujući na nikad dovršenu znanstvenu raspravu o čimbenicima koji utječu na naše oblikovanje, uključujući biološku predodređenost i vanjske utjecaje odnosa obitelji i društva.

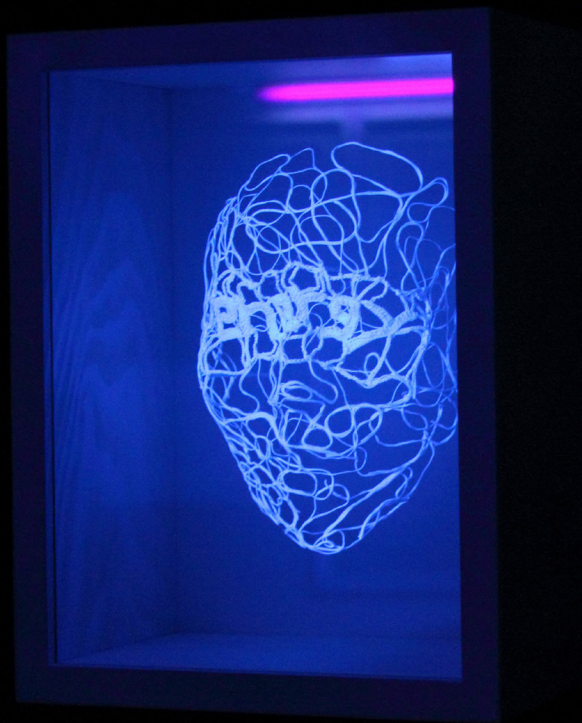
Središnji element izložbe predstavlja replikaciju trudničkog trbuha, simbolizirajući stvaranje života, umjetničkog djela i nove majčinske uloge. Iako u tom trenutku nesvjesna svih slojeva odricanja, manevriranja i promjena koje će majčinstvo donijeti, ona ukazuje na važnost buduće uloge koja umnogome definira i mijenja do tada ustaljene obrasce. Koristeći tradicionalne tehnike vezenja, Hasanbegović istražuje tradicionalne uloge žene u suvremenom kontekstu, postavljajući pitanja o tim ulogama unutar, još uvijek prilično konzervativnog, društva, kako onog u Sarajevu tako i ovog u Zagrebu.

Pojam samo-replikacije u svojoj definiciji odnosi se na određene žive vrste, kompjutorske forme i, osim u znanstvenoj fantastici, ne može poprimiti ljudski oblik. Iako radove na ovoj izložbi Nela Hasanbegović stvara unutar posljednjih deset godina, umjetnička instalacija danas, u doba uzdrmanih životnih navika u kojima pojam replikacije nosi prijetnju virusa, pa i neugodnost nepoznatih tokova koje donosi umjetna inteligencija, dobiva novi kontekst.

Važan aspekt instalacije je upravo ono što se ne vidi, postav koji je u potpunom mraku, gdje odsutnost svjetla omogućava refleksiju bijelih niti pod fluorescentnim osvjetljenjem. No, paradoksalno, upravo taj izostanak svjetla – mrak koji nam onemogućava potpuno korištenje osjetila, izaziva strah, ali i mami – stvara snažan osjećaj prostornosti, naglašavajući nematerijalnu dimenziju. Igranjem s percepcijom, gubljenjem poznatih osjetilnih granica, otvara se novi prostor za doživljaj, stvaranje novih veza i značenja. Cijeli rad isprepleten je napetim strunama društveno generiranih oksimorona. Niti su to koje povezuju, ali i stvaraju snažnu napetost, dok autorica kroz formu koja evocira tradicionalnost propituje suvremenost, tražeći suptilne odnose između zadanog i generiranog, samorepliciranog i onoga što je u tome naše, onoga što nas čini različitima, svojim.

Dan nakon otvorenja Nela Hasanbegović je u razgovoru predstavila svoj umjetnički rad u kojem se nalaze ishodišta i ovog rada: istraživanja tehnički nevidljivog, izlagačkog mraka, rada s različitim materijalima kojima se osvještuje zadan galerijski prostor, ali i razumijevanje dubine društvenog konteksta u kojem je uvijek jasno vidljiva prisutnost autorice. Njezina briga za druge očituje se kroz radove koji polaze iz vlastite perspektive, šireći svoj utjecaj na društvo i

uključujući druge. Upravo to je ključ za shvaćanje teško opisivog, ali sveprisutnog iskustva koje se osjeća u Galeriji SC. Hasanbegović jasno postavlja svoje replike stavljajući vlastiti lik u središte zbivanja, ali svaki segment instalacije – od igranja s percepcijom, preko korištenja tradicionalne tehnike žena ovih krajeva do jasno definiranih pojmova, suptilno uvodi kontekst. Stvarajući relacije između osobnog, ženskog, snažnog, ali blagog i onog nevidljivog, sveprisutnog mraka s kojim se svakodnevno susrećemo.

Article received: December 5, 2023
Article accepted: December 10, 2023